

Hem>Rättsliga åtgärder>Medling>Medling i EU-länderna

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [pl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

polska

Swipe to change

Medling i EU-länderna

Polen

I stället för att gå till domstol, varför inte lösa tvister genom medling? Detta är en alternativ tvistlösningsmetod där en medlare hjälper parterna att nå en överenskommelse. Både den polska regeringen och polska jurister är väl medvetna om fördelarna med medling.

Vem kontaktar man?

År 2010 inrättades en enhet inom justitieministeriet med ansvar för medlingsfrågor, sedermera **enheten för brottsoffer och främjande av medling** (*Wydział ds. Pokrzywdzonych Przystępstwem i ds. Promocji Mediacji*) inom avdelningen för internationellt samarbete och mänskliga rättigheter. Bakgrundsinformation om medlingsverksamhet finns på [justitieministeriets webbplats](#).

De senaste åren har justitieministeriet särskilt uppmärksammat frågor som rör utvecklingen och användningen av medling och andra former av alternativ tvistlösning i Polen, samt effektiviseringen av rättsväsendet och underlättandet av medborgarnas tillgång till rättslig prövning.

På ministeriets initiativ bildades 2010 ett **nät av medlingssamordnare**.

Nätet består för närvarande av över 120 personer (domare, övervakare och medlare) i åtta appellationsdomstolar, alla regiondomstolar och i distriktsdomstolarna i sex regioner.

För att erhålla råd och yttranden samarbetar justitieministeriet med **det sociala rådet för alternativ konflikt- och tvistlösning** (*Spoleczną Radą ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów*), nedan kallat det sociala rådet – e-post: adr_rada@ms.gov.pl. Det sociala rådet spelar en viktig roll för att främja idén om medling och kommunikation mellan den centrala förvaltningen, rättsväsendet och medlarna.

Det sociala rådet utsågs för sitt första mandat genom justitieministerns dekret av den 1 augusti 2005. Dess uppgift skulle vara att ge ministern råd i frågor om alternativ konflikt- och tvistlösning i vid bemärkelse. Under sin första mandatperiod tog det sociala rådet fram följande dokument :

Etiska regler för polska medlare (*Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich*, maj 2008).

Normer för fortbildning av medlare (*Standardy Szkolenia Mediatorów*, oktober 2007).

Normer för medling och medlingsförfaranden (*Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego*, juni 2006).

Genom justitieministerns dekret av den 3 april 2009 (ändrat genom justitieministerns dekret av den 1 juli 2011) utsågs det sociala rådet för sin andra mandatperiod. Det viktigaste dokument som det sociala rådet tog fram under den perioden var **Principer för systemförändringar** (mars 2012).

Det sociala rådet har idag 23 medlemmar: vetenskapsmän, erfarna medlare samt företrädare för icke-statliga organisationer, akademiska institutioner och myndigheter.

Det sociala rådet har framför allt befogenhet att utarbeta rekommendationer för hur det nationella systemet för alternativ tvistlösning ska fungera och att

anpassa systemet för alternativ tvistlösning till EU-lagstiftningen
utarbeta en enhetlig modell för medling i det polska rättssystemet

främja normer för medling

sprida rutiner för alternativ tvistlösning som en metod för konfliktlösning bland rättsväsendets och de rättsvärdande myndigheternas personal samt allmänheten

inrätta en institutionell miljö där särskilda former av alternativ tvistlösning kan utvecklas

genomföra andra ad hoc-projekt för att utveckla medlingen i Polen.

Dessutom finns det många icke-statliga organisationer och företag som spelar en viktig roll för att främja medling och fastställa standarder för denna. Dessa organisationer fastställer sina egna utbildningsstandarder, krav för dem som vill bli medlare, medlingsmetoder, etiska standarder och standarder för god yrkessed. Dessa regler är av intern karaktär och avser endast medlare som är medlemmar av dessa organisationer.

De **största organisationerna** är:

Polska medlingscentrumet (*Polskie Centrum Mediacji*)

Förbundet för familjerättsmedlare (*Stowarzyszenie Mediatorów Rodziny*)

Polska medlingsförbundet (*Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów*)

Medlingscentrumet Partners Polska (*Centrum Mediacji Partners Polska*)

Polska förbundet för affärsmedling (*Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego*)

Nedre Schlesiens medlingscentrum (*Dolnośląski Ośrodek Mediacji*).

Det finns även yrkessammanslutningar som bedriver verksamhet för att främja medling, bl.a.:

Högsta advokatsamfundets medlingscentrum (*Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej*)

Nationella juristföreningens centrum för kommersiell medling (*Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych*)

Medlingscentrum vid vissa regionala juristföreningar (*Okręgowa Izba Radców Prawnych*)

Medlingscentrum vid vissa regionala notarieföreningar (*Okręgowa Rada Notarialna*).

Icke-statliga organisationer, inom ramen för sina uppdrag, och universitet kan ha förteckningar över permanenta medlare (*stały mediator*). Information om förteckningarna och centrumen kan erhållas av regiondomstolens ordförande. Förteckningar över medlare i brottmål och mål som rör minderåriga upprättas av regiondomstolens ordförande.

När kan medling användas, och inom vilka områden är det mest vanligt?

Medling kan tillgripas på en rad olika områden. Enligt polsk lag kan medling användas i:

Tvistemål

Handelsrättsliga mål

Arbetsrättsliga mål

Familjemål

Mål som rör minderåriga

Brottmål

Mål som rör domstolsförvaltningen

Mer information om medling finns i [broschyren och foldrar som framställs och distribueras av justitieministeriet](#).

Idag används medling främst i brottmål och tvistemål. Under 2011–2012 ökade användningen av medling snabbast inom familjemål och handelsrättsliga mål.

Finns det särskilda regler som måste följas?

Medling är en frivillig metod för lösning av tvister och konflikter som grundar sig på följande:

En överenskommelse om medling (**medling utanför domstol**).

Ett domstolsavgörande om hänskjutande till medling (**medling efter hänskjutande från domstol**).

Om parterna inte väljer en medlare har domstolen rätt att utse en medlare i målet. Denne tas då från en förteckning över medlare med lämpliga kvalifikationer. I brottmål och mål som rör minderåriga utses medlaren av domstolen.

Medling regleras bl.a. i civilprocesslagen och straffprocesslagen, lagen om förfaranden i mål som rör minderåriga och lagen om kostnader i tvistemål. Det har också antagits underordnade rättsakter med närmare bestämmelser om medlingsförfarandet i vissa typer av mål.

När det gäller **underåriga** regleras följande:

De villkor som institutioner och personer måste uppfylla för att få tillstånd att bedriva medling.

Registrering av institutioner och personer som har tillstånd att bedriva medling.

Fortbildning av medlare.

Omfattningen och villkoren för medlarnas tillgång till ärendefilen.

Formen för och omfattningen av rapporten om medlingen och dess resultat.

När det gäller **brottmål** regleras följande:

De villkor som institutioner och personer måste uppfylla för att få tillstånd att bedriva medling.

Utfärdandet och indragandet av tillstånd att bedriva medling.

Omfattningen och villkoren för tillgången till ärendefilen för institutioner och personer som har tillstånd att bedriva medling.

Den metod och det förfarande som ska användas i medlingsförfaranden.

I **familjemål** ställs ytterligare krav på medlarnas utbildning och erfarenhet (psykologi, lärarutbildning, sociologi eller juridik, och praktiska färdigheter i att medla i familjemål).

I en tillämpningsförfordning fastställs arvoden och ersättningsbara kostnader för medlare i tvistemål (se nedan – Vad kostar medling?).

Information och utbildning

På [justitieministeriets webbplats](#) finns grundläggande information om medling i Polen, bl.a. utdrag ur rättsakter om medling, internationella rättsakter om medling, [dokument och rekommendationer utarbetade av det sociala rådet](#) och elektroniska versioner av [broschyren, foldrar och planscher](#) som publiceras för att främja medling. Dessutom publiceras [uppdaterad information om åtgärder för att främja medling](#) och om verksamhet på lokal och regional nivå i samband med Internationella medlingsdagen. På sidan finns också en samling av [information, översättningar av rättsakter och exempel på god praxis från andra länder](#).

Medlingsfrågor ingår i den allmänna juristutbildningen och i utbildningen av åklagare och domare, och ingår också i utbildningsprogrammen för domare och åklagare vid [Nationella skolan för domstols- och åklagarväsendet](#) (*Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury*).

På justitieministeriets begäran har medlingssamordnare utbildats inom följande områden: kommunikation, ledning av grupper och samarbete med medlare. Medlarna själva väljer bland kurser som ges av medlingscentrum, utbildningsanstalter och andra organisationer.

Justitieministeriet samlar in statistik om medling avseende följande:

Antal ärenden som domstolarna hänskjuter till medling.

Antal nådda uppgörelser.

Villkoren för uppgörelserna (vid medling i brottmål och mål som rör minderåriga).

Antal medlingsförfaranden utanför domstol (vid medling i tvistemål).

Inom ramen för den projektbaserade verksamheten distribuerades under 2010–2011 i domstolar och medlingscentrum samt på polisstationer handböcker, broschyrer och foldrar med information om olika typer av medling och deras användning i praktiken. En informationskampanj om medling genomfördes också på affischtavlor och i radio och tv. Justitieministeriet uppdaterar och distribuerar regelbundet broschyrer, foldrar, kortare informationstexter bifogade till rättegångshandlingar och affischer, som också finns att tillgå kostnadsfritt på ministeriets webbplats.

Polen har uppmärksammat Internationella medlingsdagen i fem år och justitieministeriet organiserar en konferens på detta tema. Dessutom anordnas dussintals mindre konferenser, evenemang, seminarier och debatter i många städer på regional och lokal nivå för att uppmärksamma dagen.

Vad kostar medling?

Information om medling distribueras kostnadsfritt av justitieministeriet. [Forskning](#) visar att medling är mer kostnadseffektivt än domstolsförfaranden.

I brottmål och mål som rör minderåriga **står parterna inte för medlingens kostnader** – de betalas av staten. I andra ärenden fastställs **medlarnas arvode som regel** genom en överenskommelse mellan medlaren och parterna. Medlaren kan också samtycka till att genomföra medling kostnadsfritt.

I tvistemål står parterna för kostnaderna. Vanligen delar parterna kostnaderna lika, om de inte kommer överens om något annat. Vid medling som inleds på grundval av ett domstolsavgörande uppgår medlarnas arvode i tvister som inte rör egendom till 60 zloty (cirka 15 euro) för den första sessionen och 25 zloty (cirka 6 euro) för varje påföljande session. Om förfarandet rör egendom uppgår medlarnas arvode till 1 % av tvistens föremål (dock minst 30 zloty (cirka 7,5 euro) och högst 1 000 zloty (cirka 250 euro). Medlaren har rätt till ersättning för sina kostnader i samband med medlingen (t.ex. kostnader för korrespondens, telefonsamtal, lokalhyra). Moms läggs också till kostnaderna.

Om medlingen leder till förlikning ersätts 75 % av domstolsavgiften för den part som väckte talan vid domstol. I mål om äktenskapsskillnad och hemskillnad ersätts 100 % av domstolsavgiften.

Vid medling utanför domstol fastställer medlingscentrumet medlarnas arvode och ersättningen för dennes kostnader, eller så kommer parterna och medlaren överens om dessa belopp innan medlingen inleds. Parterna befrias inte från kostnaderna för medlingen, även om de skulle undantas från domstolsavgifterna. Medlare i båda typer av medling (rättslig eller utomrättslig) kan avstå från sina arvoden.

Finns det möjlighet att få verkställighet av en överenskommelse som grundar sig på medling?

Om parterna når fram till en överenskommelse i **ett tvistemål** så bifogas denna till protokollet. Medlaren informerar parterna att de genom att skriva under överenskommelsen samtycker till att ansöka om att domstolen godkänner denna. Medlaren översänder protokollet tillsammans med överenskommelsen till domstolen och lämnar en kopia av protokollet till parterna. Domstolen fattar snarast beslut om huruvida överenskommelsen ska godkännas eller en verkställighetsförklaring ska utfärdas. Domstolen kan vägra att godkänna överenskommelsen eller förklara att endast delar av den ska verkställas, om överenskommelsen strider mot lagen eller god moral, syftar till att kringgå lagen, är obegriplig eller innehåller motsägelser som strider mot arbetstagares

legitima intressen. Medlingsöverenskommelser som en domstol godkänt och för vilka en verkställighetsförklaring har utfärdats äger samma laga kraft som en förlikning inför domstol och kan verkställas.

Medlingsöverenskommelser i **familjemål** kan röra förlikning mellan makar, villkoren för hemskillnad, föräldraansvarsfrågor, kontakt med barn, uppfyllande av familjens behov, underhåll samt egendoms- och fastighetsfrågor. Föräldrarna eller makarna kan efter sin hemskillnad också komma överens om frågor som rör t.ex. utfärdande av pass, val av barnets skolgång, kontakter med andra familjemedlemmar eller förvaltning av barnets egendom.

Om ett medlingsförfarande inleds i ett tvistemål innebär det att preskriptionsfristen avbryts.

Medlingsöverenskommelser som nås i brottmål och mål som rör minderåriga ersätter inte domstolens avgörande och binder inte domstolen. Dock bör domstolen ta hänsyn till överenskommelsens innehåll. Överenskommelsens villkor kan omfatta en formell ursäkt, ersättning för materiell och ideell skada, samhällstjänst, skyldigheter gentemot den skadelidande parten, skyldigheter gentemot samhället i stort osv.

Senaste uppdatering: 26/09/2014

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.